

'Er zit méér in brood en wijn'!

Artikel voor 'CPC/Metamorfose', okt 2017

(Dit artikel is een bewerking van een aantal paragrafen uit het boek 'Wie Mij eet. Er zit meer in brood en wijn' van Ignace Demaerel)

Er zijn in ons leven van die dingen die we doen of zeggen, die het wézen van ons bestaan raken, de écht belangrijke dingen, onze eeuwige bestemming. Maar door de **regelmaat** waarmee we ze doen, kunnen ze zo gemakkelijk 'gewoon' worden en tot een holle routine vervallen. Liefde is daarvan een voorbeeld. Liefde is een kracht, die onze diepste snaar kan doen trillen, een gloed die ons boven onszelf uittilt. Maar iedereen die ooit hevig verliefd was of intens liefgehad heeft, weet hoe gemakkelijk de sleur in een jarenlange relatie kan binnensluipen: die kostbare toewijding aan en van onze partner kan alledaags en evident worden. Iedereen echter die deze onbetaalbare liefde belangrijk genoeg vindt om een leven lang te koesteren, zal duizend creatieve wegen zoeken (én vinden!) om dit geenszins te laten gebeuren, maar de liefde blijvend fris te houden.

Ook in het christelijke leven hebben we gelijkaardige verschijnselen. Het vieren van 'brood en wijn' in de gemeente bijv. is te vaak onderhevig aan de **psychologische wetmatigheid van de gewenning**. Jezus droeg zijn leerlingen op brood en wijn te nemen als herinnering aan zijn kruisdood. Dit deed Hij op een zeer cruciaal moment in zijn leven: enkele uren vóór zijn gevangenneming. Deze maaltijd vieren is dus een groot voorrecht en zeer belangrijke opdracht voor alle christenen, en ze zit **barstensvol betekenis**. Meestal worden er in onze kerken echter slechts één of enkele uit benoemd. Ze gaat nochtans om de kern van ons rijke geloof en raakt het diepste van onze geest en onze ziel. De 'tekenen' van brood en wijn zijn als het ware **het knooppunt waar alle krachtlijnen van ons geloof samenkomen**. Kernwoorden zoals 'bloed', 'kruis' en 'offer', 'vergeving' en 'genade', 'verlossing' en 'verzoening', 'opstanding' en 'verbond' bevatten zoveel verschillende lagen en dubbele bodems die we vinden van Genesis tot Openbaring. Deze kernbegrippen kunnen we eindeloos verder uitdiepen zonder ooit aan de bodem te raken, en dat moeten we ook ons leven lang doen om nooit verveeld te worden. Het zorgt voor een blijvende verwondering in onze geest, telkens nieuwe 'Aha-Erlebnisse' die ons spontaan tot aanbidding zullen leiden. En het is ook nodig om brood en wijn bewuster tot ons te nemen en er alle zegen uit te halen die erin zit.

Het is belangrijk om de context te schetsen waarin Jezus brood en wijn aanbood aan zijn leerlingen: **de laatste avond** van zijn aardse leven. Wat doet een mens eigenlijk zoal als hij weet dat hij nog enkele uren te leven heeft? Mensen zouden dit op duizenden manieren kunnen invullen. Jezus praatte in ieder geval niet over koetjes en kalfjes, maar deelde met zijn leerlingen de allerdiepste dingen die Hij nog wou doorgeven: net zoals een persoon op zijn sterfbed dit zou doen, en a.h.w. zijn testament, zijn geestelijke erfenis in een notendop doorgeven. Als alle woorden van Jezus kostbaar zijn, dan zijn deze tijdens het laatste avondmaal uiterst kostbaar (o.a. Joh. 13-17). Het is dus in de verste verte geen toeval dat

Jezus op dat ogenblik brood en wijn nam: het was een topmoment, een climax voor Hem.

Het was ook absoluut de juiste timing, op **het joodse Pesach**, het belangrijkste feest in Israël. Op Pesach viëren de joden de bevrijding uit de slavernij in Egypte: dit is eigenlijk de geboorte van Israël als volk. De joden danken God hier nog steeds voor. Er bestaat een chassidisch verhaal dat de diepte hiervan illustreert: joden moeten elk jaar opnieuw tijdens het Pesachmaal praten over de vele betekenissen van dit feest, ingeleid door de jongste aan tafel die de vraag moet stellen: 'Waarom is deze avond anders dan andere avonden?' Het verhaal gaat dat vier stokoude rabbijnen besloten om het paasfeest eens onder elkaar te houden. Ook zij praatten tijdens de maaltijd over de vele betekenissen van Pesach en raakten hier zo in verdiept dat ze plots opmerkten dat de zon al begon op te komen. Met andere woorden: zo rijk is dit feest aan inhoud dat vier oude mannen er na al die jaren nog niet over uitgepraat raakten. In de joodse oorsprong van het Pesachfeest vinden we trouwens een link met zowel het brood als het bloed. Het bloed van het paaslam dat aan de deurposten gestreken moest worden, maakte dat de engel van de dood zou voorbijgaan. En bij de joden is Pasen tegelijk een landbouwfeest, waarbij de eerstelingen van de graanoogst aan God aangeboden werden: een link naar het brood én naar het feit dat voor christenen Jezus de eersteling uit de doden is.

Het laatste avondmaal moet een **emotioneel zwaar geladen** avond geweest zijn, een mengeling van intense vreugde en diep verdriet. Jezus sprak over zijn vertrek en afscheid, maar ook over de belofte van de Heilige Geest. Hij sprak over de haat van de wereld en over verraad, maar ook over vrede en vreugde en leven in overvloed. De leerlingen uitten hun onvoorwaardelijke liefde voor Jezus ('Ik zal zelfs mijn leven voor u geven'), maar Jezus doorprikte deze naïeve illusies, dit gebrek aan zelfkennis: Petrus kende nog niet de diepte van ontrouw die in een mensenhart woont. De apostelen maakten nog ruzie over wie de belangrijkste onder hen was, en Jezus daarentegen waste hun voeten. De spanning moet in de lucht gehangen hebben, een oncomfortabele onzekerheid ('Ben ik het die u zal verraden?'), en toch zagen ze dat Jezus precies wist wat Hij deed en moest doen. Hoewel Jezus enorm beklemd moet geweest zijn door het besef wat Hem te wachten stond, zei Hij toch: '*Ik heb er vurig naar verlangd dit Pascha met u te eten, voordat Ik ga lijden*' (Lukas 22:15). Hoe kan iemand zich verheugen op een feestmaaltijd als hij weet dat hem enkele uren later de vreselijkste dingen te wachten staan, en zijn verrader mee aan tafel zit? Ook wanneer wij vandaag brood en wijn nemen, mogen we ervan uitgaan dat Hij vurig verlangt dit met ons te doen: Hij vindt dit zeer belangrijk en wezenlijk. Verlangen wij het even vurig als Hij en verlangen we even sterk naar gemeenschap met Hem?

Jezus uitte ook zijn warme waardering voor zijn leerlingen: '*U bent het die steeds bij Mij gebleven bent in mijn verzoeken*' (Lukas 22:28). En Hij sprak nog andere verbazingwekkende woorden: '*Ik beschik u het Koninkrijk, zoals mijn Vader dat aan Mij beschikt heeft, opdat u eet en drinkt aan mijn tafel in mijn Koninkrijk en op tronen zit en de twaalf stammen van Israël oordeelt*' (Lukas 22:29-30). Wat een visionair geloof sprak Hij uit over die twaalf onzekere en

onbetrouwbare volgelingen!? Het laatste avondmaal was ook een **profetische daad** die het bevattingsvermogen van de apostelen v er oversteeg: op een moment dat er nog niets daarvan zichtbaar was (eerder integendeel!), sloot Jezus het nieuwe verbond (de tegenhanger van het oude verbond op de Sinai), en: Hij vierde het reeds! Wat een geloof spreekt hieruit! Hierdoor riep Hij dingen tot aanzijn die er (nog) niet waren. Hij twijfelde geen seconde aan de effecten die zijn kruisoffer zouden hebben, de dynamiek die hierdoor op gang kwam en de wereldgeschiedenis ingrijpend zou veranderen. Uit dit alles blijkt hoe cruciaal dat brood en die wijn voor Jezus waren, en dat ze al een blik vooruit werpen op de eeuwigheid: *'totdat het vervuld is in het Koninkrijk van God'* (Lk 22:16).

In het laatste boek van de Bijbel, Openbaring, vinden we nog een passage die een bijzonder licht werpt op brood en wijn. *'Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop. Als iemand Mijn stem hoort en de deur opent, zal Ik bij hem binnenkomen en de maaltijd met hem gebruiken, en hij met Mij'* (Openb. 3:20). Meestal worden deze verzen geciteerd in de context van evangelisatie en bekering, maar hier vinden we eigenlijk een heel ander kader. Jezus spreekt hier namelijk tot christenen! Hij klopt op de deur van ons hart om binnengelaten te worden. Dit is al merkwaardig genoeg om even bij stil te staan: meestal zien we onszelf kloppen op zijn deur in al onze gebeden (Matt. 7:7), maar hier klinkt het omgekeerd: Hij klopt op  nze deur. Hij neemt waarschijnlijk m er initiatief om ons te zoeken dan wij Hem, denk je niet? Hij is actiever in het zoeken van contact dan wij! Misschien klopt Hij wel elke dag, vele keren per dag! Misschien heeft Hij al duizenden keren geklopt, dat we het door onze drukte niet gehoord hebben. Of dat we het negeerden omdat het ons niet uitkwam? Dat we met 'belangrijker dingen' bezig waren en niet gestoord wilden worden? Is God moeilijk te vinden of zijn wij moeilijk te vinden? Is God vaak 'niet thuis' of zijn wij vaak niet thuis? Eén ding is zeker: God zoekt ons m er dan wij Hem!

Het vervolg is nog mooier: als we de deur openen, komt Hij binnen. Hij stelt geen voorwaarden, bijv. 'als je eerst je huis opruimt', 'als je Mij de sleutels geeft'. Hij blijft niet afstandelijk buiten staan, maar aanvaardt ons zoals we zijn. Het kan soms beangstigend zijn om een 'vreemde' in je huis binnen te laten: zal hij me veroordelen om de rommel die er ligt...? Jezus is niet degene die veroordeelt, maar juist degene die komt om te helpen opruimen. Maar Hij gaat nog een stap verder: als Hij binnenkomt, komt Hij om maaltijd te houden! 'Samen eten' doe je niet met je vijand of een onbekende: dat is intiem, persoonlijk, gezellig. Als Hij met jou wil eten, verklaart Hij dat je in zijn 'kring van intimi' mag komen, dat Hij je leuk vindt en beter wil leren kennen. Samen eten betekent ook: **we nemen de tijd**, we zijn niet gehaast, we gaan een gezellige tijd met elkaar hebben en diepgaand bijbabbelen. Je mag heel je hart uitstorten, en Hij zal luisteren als de beste. Maar Hij heeft ook best wat interessants te vertellen en wil ook h el graag zijn hart met je delen. Hij heeft de tijd! Hebben wij de tijd? Hij heeft aandacht! Hebben wij aandacht?

Het is goed om de maaltijd van de Heer in onze gemeenten regelmatig nieuw leven in te blazen. Protestant en evangelisch geven er op zondagmorgen eerder beperkt aandacht aan, en dit is, historisch gezien, een tegenreactie tegen de katholieke kerk die er tev el focus (of een verkeerde focus) op legt. Maar

deze tegenreactie kan evengoed uit balans zijn, en zo beroven we onszelf van een zegen die Jezus voorbereid heeft voor zijn volgelingen. Johannes 6:53-55 is in ieder geval overduidelijk: *"Als u het vlees van de Zoon des mensen niet eet en Zijn bloed niet drinkt, hebt u geen leven in uzelf. Wie Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, heeft eeuwig leven, en Ik zal hem doen opstaan op de laatste dag. Want Mijn vlees is het ware voedsel en Mijn bloed is de ware drank. Wie Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, blijft in Mij en Ik in hem"*. Het is geen vrijblijvende optie, maar 'levensnoodzakelijk'. Natuurlijk gaat het niet om de uiterlijke tekenen op zich, maar om het geloof in Jezus en de verbondenheid met Hem. Brood en wijn tot ons nemen is ook een teken dat geloof niet enkel - of niet op de eerste plaats - iets rationeels is. Jezus had namelijk ook kunnen zeggen: 'Telkens als jullie samenkomen, dénk aan Mij' of 'kijk naar brood en wijn'... Nee, Hij draagt uitdrukkelijk op om ervan te eten en te drinken: het moet ín ons komen, een deel van onszelf worden, onze innerlijke mens (geestelijke) versterken. Brood en wijn nemen is daarom elke keer een belijdenis van onze afhankelijkheid: het goddelijke leven komt niet uit onszelf, maar we ontvangen het van Hem. Onze batterij moet telkens opnieuw bij Hem opgeladen worden. Of moeten we zeggen: we hebben weer een bloedtransfusie nodig? In brood en wijn ontvangen we Zijn leven, vergeving, reiniging, nieuwe moed, geloof, hoop en liefde... Telkens opnieuw keren we terug tot de kern, staan stil bij het beslissende moment van onze redding, eigenlijk het kantelpunt van de ganse wereldgeschiedenis. Dan moet het natuurlijk niet nog rap-rap gebeuren aan het einde van de dienst, maar hebben we tijd nodig om dit te laten doordringen.

Er mag/moet/kan gelukkig ook veel variatie zijn in de vormen: de eerste christenen braken het brood gewoon bij elkaar aan huis (Hand. 2:46)! Waarschijnlijk gewoon tijdens de normale maaltijden, met écht brood en een beker wijn. Kan dat vandaag dan ook, of niet? Waarom maken we dit tot iets puur symbolisch (een héél klein stukje brood) en tot iets uitermate sacraal (enkel in een heilige ruimte en heilige context)? Natuurlijk is het een heilig gebeuren, maar mag het ook wat minder wereldvreemd, meer ingebed in het échte leven? En mag het ook iets vreugdevols zijn, bevrijd van de begrafenisstemming die er soms over hangt? Het mag doordrongen zijn van grote dankbaarheid, en van het besef dat we zeer bevoorrechte mensen zijn. Als we al deze voorrechten en rijkdommen maar niet in de schatkist laten zitten...!

Boekgegevens:

'Wie Mij eet... Er zit meer in brood en wijn - Sleutels naar al onze rijkdommen in Jezus'

Ignace Demaerel

Uitgever: Boekscout, Soest (NL)

Verschijningsdatum: 11-08-2017

Aantal pagina's: 188

Met illustraties, kleurenfoto's en zwart-wit

Uitvoering: paperback

ISBN: 9789402238082

Verkoopprijs: € 19,99 (*inclusief kosteloze verzending in Nederland en België*)

Wilt u meer informatie over het boek (bijv. de inhoudstafel, of recensies), zie www.ignacedemaerel.be. Het kan in elke boekwinkel besteld worden, of direct via de website www.ignacedemaerel.be of de webshop van www.boekscout.nl.